

СИЛАБУС

Волинський національний університет імені Лесі України
Міжнародні відносини
Кафедра міжнародних комунікацій та політичного аналізу

Дисципліна: Інтелектуальна власність

Для студентів денної 091 «Біологія», освітньо-професійної програми «Лабораторна діагностика»

Коротка характеристика: нормативна; 1 курс 1 семестр; 2 кредитів ЄКТС; 38 год., у т.ч. 18 год. лекцій.

Викладач: Патлашинська Ірина Вікторівна, к.пол.наук. доцент кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу, iryna.patlashynsyka@vnu.edu.ua

Комунікація зі студентами: електронною поштою, на заняттях згідно розкладу, за графіком консультацій. [Розклад занять](#) розміщено на сайті навчального відділу ВНУ або сторінці факультету Біології та лісового господарства <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>.

Розклад консультацій. Консультації проводяться згідно [розкладу](#), що розміщений на дошці оголошень кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу.

Передумови вивчення курсу: попередньо студент повинен прослухати цикл гуманітарних дисциплін бакалаврату.

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою курсу є формування у студентів цілісної системи знань і умінь з інтелектуальної власності, основних ознак об'єктів інтелектуальної власності, умов їх охорони, захисту та використання. Основними завданнями курсу є набуття студентами компетенції щодо: здатності орієнтуватися у системних основах створення, правової охорони, захисту і комерційної реалізації об'єктів права інтелектуальної власності; здатності орієнтуватись у системах правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності України, особливостях державного регулювання інтелектуальною власністю; здатності використовувати знання про систему правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності, міжнародну співпрацю та угоди в умовах інтеграції в єдиний європейський освітній простір; здатності використовувати знання про правову охорону об'єктів права інтелектуальної власності у процесі професійної діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ

ЗК01. Здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05. Здатність розробляти та керувати проектами.

СК03. Здатність користуватися сучасними інформаційними технологіями та аналізувати інформацію в галузі біології і на межі предметних галузей.

СК08. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових і прикладних досліджень, готувати наукові публікації, брати участь у наукових конференціях та інших заходах.

СК09. Здатність застосовувати законодавство про авторське право для потреб практичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати результати наукового пошуку в практичній діяльності.

ПРН1. Володіти державною та іноземною мовами на рівні, достатньому для спілкування з професійних питань та презентації результатів власних досліджень.

ПРН2. Використовувати бібліотеки, інформаційні бази даних, інтернет ресурси для пошуку необхідної інформації.

ПРН8. Застосовувати під час проведення досліджень знання особливостей розвитку сучасної біологічної науки, основні методологічні принципи наукового дослідження, методологічний і методичний інструментарій проведення наукових досліджень за спеціалізацією.

ПРН10. Представляти результати наукової роботи письмово (у вигляді звіту, наукових публікацій тощо) та усно (у формі доповідей та захисту звіту) з використанням сучасних технологій, аргументувати свою позицію в науковій дискусії.

ПРН14. Дотримуватись норм академічної доброчесності під час навчання та провадження наукової діяльності, знати основні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності.

Опис навчальної дисципліни розподіл балів та критерії оцінювання

Перелік тем лекцій, які розглядаються

для студентів денної форми навчання

№ з/п, дата	Тема
1	Сутність, значення та розвиток інтелектуальної власності.
2	Історія становлення інтелектуальної власності.
3	Система охорони інтелектуальної власності.
4	Поняття авторського права та суміжних прав.
5	Міжнародна система охорони авторського права і суміжних прав.
6	Право промислової власності.
7	Особливості охорони різних об'єктів права інтелектуальної власності України.
8	Інтелектуальна власність у ринковій економіці.
9	Захист прав інтелектуальної власності.

для студентів заочної форми навчання (МС)

№ з/п, дата	Тема
1	Поняття, історія та розвиток Інтелектуальної власності
2	Об'єкти авторського права та промислової власності
3	Оцінювання та комерціалізація об'єктів Інтелектуальної власності

Змістовий модуль I. Теоретичні основи інтелектуальної власності

Тема 1. Сутність, значення та розвиток інтелектуальної власності

Зміст категорії «інтелектуальна власність» і суміжних категорій. Теоретичні підходи до визначення «змісту інтелектуальної власності». Право інтелектуальної власності за українським законодавством. Етико-філософський, економіко-правовий та суспільно-правовий підходи до розуміння інтелектуальної власності. Об'єкти права інтелектуальної власності. Об'єкти авторського права (об'єкти копірайту) й об'єкти патентного права (промислова власність). Право інтелектуальної власності та право власності: спільне та відмінне. Поняття англо-американської та романо-германської системи права. Інтелектуальна та творча діяльність. Значення інтелектуальної власності для розвитку суспільства.

Тема 2. Історія становлення інтелектуальної власності

Розвиток інтелектуальної власності в стародавні часи. Еволюція промислової власності. Зародження таких категорій як «винахід», «патент» і т.д. Поява терміну «торгівельна марка». Започаткування авторського права та його еволюція. Поява суміжних з авторським прав. Стан інтелектуальної власності за часів Радянського Союзу. Розвиток права інтелектуальної власності в Україні. Інтелектуальна власність в європейських країнах. Охорона інтелектуальної власності в США. Захист інтелектуальної власності в Росії.

Тема 3. Система охорони інтелектуальної власності

Поняття національна система охорони прав інтелектуальної власності. Основні елементи національної системи охорони прав інтелектуальної власності. Об'єкти права інтелектуальної власності та їх види. Життєвий цикл об'єкта права інтелектуальної власності. Поняття суб'єктів права інтелектуальної власності. Первинні та вторинні суб'єкти. Законодавство України про інтелектуальну власність. Міжнародні договори України в сфері інтелектуальної власності. Інституційна структура системи охорони прав інтелектуальної власності. Державний департамент інтелектуальної власності. Державне підприємство (ДП) «Український інститут промислової власності». ДП «Українське агентство з авторських і суміжних прав». ДП «Інтелзахист» та Державний інститут інтелектуальної власності. Історія створення та діяльність ВОІВ в сфері захисту інтелектуальної власності. Регіональні організації з питань інтелектуальної власності.

Змістовий модуль II. Основи авторського та патентного права

Тема 4. Поняття авторського права та суміжних прав

Поняття, основні задачі та функції авторського права. Принципи авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Виникнення та здійснення авторського права. Розпорядження авторськими правами, авторський договір. Охорона суміжних прав виконавців, виробників фонограм і відеограм, організацій мовлення. Основні види творів, яким надається правова охорона. Первинні та похідні суб'єкти авторського права. Суб'єкти виключних майнових авторських прав. Презумпція авторського права. Реєстрація авторських прав. Авторське право на службовий твір. Правові основи захисту авторського права і суміжних прав. Суб'єкти суміжних прав. Об'єкти суміжних прав. Принципи та критерії виникнення суміжних прав. Презумпція суміжних прав. Сфера дії суміжних прав. Права виконавців, виробників фонограм, відеограм та організацій мовлення. Строки чинності суміжних прав.

Тема 5. Міжнародна система охорони авторського права і суміжних прав

Правові основи захисту авторського права і суміжних прав в Україні. Поняття захисту авторського права і суміжних прав. Види порушення авторського права і суміжних прав. Порядок захисту порушених прав. Міжнародна система охорони авторського права і

суміжних прав. Співвідношення норм національного законодавства та норм міжнародного права. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. Всесвітня конвенція про авторське право. Римська конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм та організацій мовлення. Женевська конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм. Угода про торговельні аспекти прав на інтелектуальну власність. Договір ВОІВ про авторському праву. Договір ВОІВ про виконання і фонограми.

Тема 6. Право промислової власності

Поняття, основні задачі та функції, джерела права промислової власності. Охорона прав інтелектуальної власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки. Охорона прав інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти промислової власності (наукові відкриття, комерційні таємниці, топографії інтегральних мікросхем, селекційні досягнення, раціоналізаторські пропозиції). Охорона прав інтелектуальної власності на комерційні позначення (торговельні марки, географічні зазначення, фірмові найменування). Поняття права промислової власності як інституту права інтелектуальної власності. Основні відмінності права промислової власності від авторського права та суміжних прав. Поняття й ознаки винаходу: поняття винаходу, об'єкти винаходу, продукт як об'єкт винаходу, процес як об'єкт винаходу, новизна, винахідницький рівень, придатність для промислового використання, об'єкти, які не визнають винаходами. Поняття, об'єкт, новизна корисної моделі. Придатність для промислового використання. Правові основи охорони промислової власності.

Тема 7. Особливості охорони різних об'єктів права інтелектуальної власності України

Спільні положення щодо охорони об'єктів права інтелектуальної власності. Принципи охорони об'єктів права інтелектуальної власності. Суть принципу охороноздатності. Принцип розподілу прав інтелектуальної власності на майнові та немайнові особисті права. Принцип надання виключних прав. Суть принципу національного режиму охорони прав інтелектуальної власності. Принцип встановлення розумних меж між інтересами правовласників, з одного боку, та інтересами суспільства, з іншого боку. Методи охорони прав інтелектуальної власності. Офіційна реєстрація ОПВ. Створення правового поля для реалізації прав інтелектуальної власності та їх захисту. Інформаційне маркування ОПВ. Види прав інтелектуальної власності України. Особисті немайнові права автора. Охорона об'єктів, набуття прав на які здійснюється на підставі реєстрації. Процедура реєстрації об'єктів інтелектуальної власності.

Тема 8. Інтелектуальна власність у ринковій економіці.

Охорона прав інтелектуальної власності фізичних і юридичних осіб України за кордоном. Інтелектуальна власність як економічна категорія. Права інтелектуальної власності як товар. Права інтелектуальної власності як фактор виробництва. Поняття «комерціалізації» прав інтелектуальної власності. Способи комерціалізації прав інтелектуальної власності: використання у власному виробництві, передача прав інтелектуальної власності; внесення прав інтелектуальної власності до статутного капіталу підприємства. Поняття ліцензії та її види. Основні види ліцензійних платежів: паушальний, роялті та комбінований. Договір комерційної концесії. Договір лізингу. Авторський договір. Оцінка вартості прав інтелектуальної власності. підходи до оцінки прав інтелектуальної власності: витратний, порівняльний, дохідний.

Тема 9. Захист прав інтелектуальної власності.

Поняття системи захисту прав інтелектуальної власності та її призначення. Дії, що визнаються порушенням права інтелектуальної власності. Категорії спорів в галузі інтелектуальної власності. Способи захисту права інтелектуальної власності.

Адміністративно-правовий спосіб захисту прав. Цивільно-правовий спосіб захисту прав. Кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Тема 1. Дослідити спільне та відмінне між англо-американською та романо-германською системами права.	4 год
Тема 2. Розвиток інтелектуальної власності за часів Радянської України.	5 год.
Тема 3. Передумови створення ВОІВ.	4 год.
Тема 4. Виключні майнові авторські права.	4 год.
Тема 5. Співвідношення норм національного законодавства та норм міжнародного права.	4 год.
Тема 6. Основні відмінності права промислової власності від авторського права та суміжних прав.	4 год.
Тема 7. Дата подання заявки та її значення для промислової власності.	4 год.
Тема 8. Роялті та методи її обчислення.	5 год.
Тема 9. Відшкодування моральної шкоди в інтелектуальній власності.	4 год.

3. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оскільки з предмету «Інтелектуальна власність» навчальними планами не передбачається проведення семінарів чи практичних занять, відвідування лекцій та ведення конспекту є обов'язковими. Запізнення не допускаються.

Політика щодо академічної доброчесності

Списування під час письмового тестування заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Рекомендовані платформи для проходження навчання у неформальній освіті:

Prometheus + <https://prometheus.org.ua/>

Всеосвіта <https://vseosvita.ua/webinar>

WIPO https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/ru/wipo_pub_467_2021.pdf

За умови підтвердження, що зміст майстер-класів (семінарів, курсів тощо) відповідає темам курсу, сертифікати участі в них (або інші підтверджуючі документи) будуть достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: можливе лише перескладання заліків

Поточний контроль проводиться у вигляді усного або письмового опитування під час проведення лекцій.

Проміжний контроль - модульна контрольна робота.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Тестові завдання, які пропонуються на модульний контроль, включають теми, які розглядаються на лекційних заняттях, під час консультацій, а також передбачені для самостійного вивчення. Форма проведення – комп'ютерне тестування.

Модуль 1									Модуль 2
									Модульний контроль (мак = 100 балів)
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						Тести
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100

М - модуль, ЗМ - змістовий модуль, Т - тема

5. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль – залік. Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами підсумкового контролю.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Конституція України, від 28.06.1996 р., № 254к/96-ВР.
2. Господарський кодекс України, від 16.01.2003 р. № 436-IV.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення, від 07.12.1984 р. № 8073-Х.
4. Кримінальний кодекс України, від 05.04.2001 р. № 2341-III.
5. Митний кодекс України, від 11.07.2002 р. № 92-IV.
6. Цивільний процесуальний кодекс України, від 18.03.2004 р. № 1618-IV.
7. Господарський процесуальний кодекс України, від 06.11.1991 р. № 1798- XII.
8. Декрет Кабінету Міністрів України «Про державне мито» від 21.01.1993 р. № 7-93.
9. Закон України «Про авторське право і суміжні права», від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ.
10. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», від 15.12.1993 р. № 3687-ХІІ.

11. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки», від 15.12.1993 р. № 3688-ХІІ.
12. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем», від 05.11.1997 р. № 621/97-ВР.
13. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин», від 21.04.1993 р. № 3116-ХІІ.
14. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», від 15.12.1993 р. № 3689-ХІІ.
15. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів», від 16.06.1999 р. № 752-ХІV.
16. Закон України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних», від 23.03.2000 р. № 1587-ІІІ.
17. Закон України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем звучання, матриць», від 17.01.2002 р. № 2953- ІІІ.
18. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студ. вищ. навч.закл.] / За заг ред канд. юрид. наук, доц. НестерцовоїСобакарь О.В. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 140 с.
19. Бояр А. О. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 268 с.
20. Інтелектуальна власність: Словник-довідник. У 2-х т. Т. І. Авторське право і суміжні права / За ред. О. Д. Святоцького, В. Л. Петрова. – К. : Вид. Дім «Ін Юре», 2000. – 356 с.
21. Інтелектуальна власність: Словник-довідник. У 2-х т. Т. ІІ. Промислова власність / За ред. О. Д. Святоцького, В. Л. Петрова. – К. : Вид. Дім «Ін Юре», 2000. – 272 с.
22. Право інтелектуальної власності: Підручник. – Вид. 2, змін. і доп. / О. П. Світличний. – К.: НУБіП України, 2016. – 355 с.
23. <https://www.gov.uk/government/organisations/intellectual-property-office>
24. https://www.law.cornell.edu/wex/intellectual_property

Перелік питань для самоконтролю

Право на свободу творчості. Поняття інтелектуальної власності, інтелектуального права. Теорії інтелектуального права. Місце інтелектуального права у системі права України. Інтелектуальне право України як галузь законодавства. Основні інститути інтелектуального права. Форми правового регулювання інтелектуальних відносин. Загальні засади та особливості правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності. Міжнародно-правові акти у системі інтелектуального права України. Законодавство як базовий регулятор інтелектуальних відносин. Договір як регулятор інтелектуальних відносин. Роль та значення судової практики у регулюванні інтелектуальних відносин. Поняття, ознаки, види інтелектуальних правовідносин. Державна система правової охорони інтелектуальної власності. Поняття та правова природа авторського права. Суб'єкти авторського права. Загальна характеристика. Фізична особа як первинний суб'єкт, якому належить авторське право. Презумпція авторства. Співавторство: поняття та види. правонаступники, перекладачі та автори інших похідних творів як суб'єкти авторського права. Об'єкти авторського права: ознаки, види. Твори, які не є об'єктами авторського права. Виникнення та здійснення авторського права. Особисті немайнові права автора твору. Майнові права автора твору. Форми використання твору. Підстави та порядок вільного використання творів. Право слідування в авторському праві. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір. Перехід творів у суспільне надбання. Авторське право на службовий твір. Авторське право на аудіовізуальний твір. Авторське

право на комп'ютерні програми. Авторське право на компіляції даних (бази даних). Авторське право на збірники та інші складені твори. Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав. Поняття та сутність суміжних прав. Об'єкти суміжних прав. Суб'єкти суміжних прав. Зміст та порядок здійснення суміжних прав на виконання. Зміст та порядок здійснення суміжних прав на фонограму. Зміст та порядок здійснення суміжних прав на відеограму. Зміст та порядок здійснення суміжних прав на програми організацій мовлення. Обмеження майнових прав виконавців, виробників фонограм, відеограм і організацій мовлення. Винахід як об'єкт інтелектуального права. Умови надання правової охорони винаходу. Корисна модель як об'єкт інтелектуального права. Умови надання правової охорони корисній моделі. Промисловий зразок як об'єкт інтелектуального права. Умови надання правової охорони. Патент: поняття, правова природа та види. Право на одержання патенту. Порядок одержання патенту на винахід, корисну модель. Міжнародна заявка та пріоритет. Порядок одержання патенту на промисловий зразок. Експертизи заявки на винахід, корисну модель. Реєстрація і видача патенту. Особливості правової охорони секретного винаходу (корисної моделі). Особливості правової охорони службового винаходу (корисної моделі). Права власника патенту на винахід, корисну модель. Права власника патенту на промисловий зразок. Дії, які не визнаються порушенням прав власника патенту на винахід (корисну модель), промисловий зразок. Припинення дії патенту та визнання його недійсним. Примусові ліцензії на винахід (корисну модель), промисловий зразок. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг: загальна характеристика. Відмінність від об'єктів патентного права. Поняття, ознаки та види торговельних марок. Функції торговельних марок. Умови надання правової охорони торговельним маркам. Порядок оформлення прав на торговельну марку. Права та обов'язки власника свідоцтва на торговельну марку. Припинення дії свідоцтва на торговельну марку; визнання свідоцтва недійсним. Поняття, Співвідношення з найменуванням юридичної особи. Суб'єкти права на комерційне (фірмове) найменування. Виникнення права на комерційне (фірмове) найменування, зміст прав. Загальна характеристика зазначення походження товарів. Умови та порядок надання правової охорони зазначенню походження товару. Право на реєстрацію зазначення походження товару; порядок подання заявки на реєстрацію. Права, що випливають із реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання. Порядок припинення правової охорони кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на використання цього зазначення. Наукове відкриття як об'єкт правової охорони. Охорона прав на топографії (компонування) інтегральних мікросхем. Комерційна таємниця та ноу-хау як об'єкти інтелектуального права. Раціоналізаторська пропозиція як об'єкт інтелектуального права. Охорона прав інтелектуальної власності на сорти рослин: загальні положення про охорону прав на сорти рослин. Порядок набуття прав інтелектуальної власності на сорт рослин. Види та зміст прав інтелектуальної власності на сорти рослин. Охорона прав інтелектуальної власності на породи тварин. Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності у системі договірних прав України. Ліцензійний договір. Порядок укладення, форма, зміст, сторони. Ліцензія на використання об'єктів інтелектуального права: поняття, види. Співвідношення з ліцензійним договором. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Договір про передання ноу-хау. Договір комерційної концесії. Договір застави майнових прав інтелектуальної власності. Договір про передання майнових прав інтелектуальної власності як внеску у статутний капітал господарського товариства. Авторські договори: поняття,

види, характеристика. Загальна характеристика способів захисту прав інтелектуальної власності. Захист авторських та суміжних прав. Захист прав інтелектуальної власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, топографії (компонування) інтегральних мікросхем. Захист прав інтелектуальної власності на знаки для товарів і послуг. Захист прав інтелектуальної власності на комерційне найменування. Захист прав інтелектуальної власності на зазначення походження товарів. Захист прав інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Процесуальні особливості розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності. Позасудовий порядок захисту прав інтелектуальної власності. Роль та значення патентних повірених в охороні інтелектуальної власності.

Гарант ОПП «Лабораторна
діагностика»

доц. Качинська Т. В.